

יודעה, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Oplata pocztowa ulszezona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

15 פרייז גראשען

היינט 8 זייטען

נייע פאקס פארקלארעט

№ 118

Łódź, Poniedziałek, 22 maja 1933 r.

עלפטער יאהרגאנג

לאדז, מאנטאג, כ"ז אייר תרצ"ג

№ 118

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 טעל. פערטראווער 21, טעל. 224-71.

דער אריסראטונגס-קאמף געגען יודען

וועט ווייטער געפיהרט ווערען ווען אפילו אויסלאנד וועט רעאגירען

נייע רעדע פון מיניסטער פראנה

פאלען אויף פאלישע יודען. דער פאלישער קאנסול האט איבערגעזעצט מיין דער רעגירונג אין צענדלי גער פאלען פון שלאגען און פייגנען פאלישע יודען.

די אינקוויזיציע אין דייטשען האנצענטראליע-לאגער

בערלין, 21. (ט"א טעלעגראפיש). דער אריסראטונג פון דער "פאלישער צייטונג" אין אריסראטונג געווארען פאר אפדוקען א בעקראלען אין וועלכען ס'ווערט געוואלט, אז אליינער פון די יודען א געפאנגענער אין קאנצענטראציע-לאגער אין גאן צוויי וואכען ווען דאס געשטארבען פון די האנדער.

שווער פערוואונדעט צוויי זשאקעיען אין ווארשא

ווארשא, 21. (טעלעגראפיש). בעת די נעכטיגע פערד-געעגען האט וין געמאכט א קארמבאל פון 7 פערד. 2 זשאקעיען זענען דערביי שווער פערוואונדעט געווארען.

צונעהמען יוד. געשעפטן מיט כוח נייע אקציע פון די הימלעריסטען

אינסברוק, 21. (ט"א טעלעגראפיש). די הימלעריסטען זענען געפאלען אויף א נייער המצאה אין אויסראטונגס-קאמף, געגען יודען. די לעצטע צייט ווערט געפיהרט אפאקציע אפצוקליפען מיין יודען די געשעפטן. די אקציע ווערט געפיהרט סיסטעמאטיש. די הימלעריסטען פארעסע שטעמער פאלט דערביי די דייטשען אלס פערדעטער, וועלכע קליפען אפ די געשעפטען מיין יודען פאר געלט (אב) אפצוהערעניש צו בעהמען מיט כוח — די רעד.

פאלישע יודן ווערען געשלאגען און געפייניגט

פאלישער קאנסול אינערווענירט ביי דער הימלער-רעגירונג.

אינסברוק, 21. (ט"א טעלעגראפיש). און גאנץ דייטשלאנד בושעוועט ווייטער דער אנט-יווד-שער טעראר, טעגליך ווערען אויסגעפיהרט פיל אב

אונטער'ן מאנטעל פון האמה געגען הארופציע

ווערען קאנפסקירט יוד. פערטענענס אינסברוק, 21. (ט"א טעלעגראפיש).

אונטער דעם-מאנטעל פון קאמה געגען קאר רופציע ווערען קאנפסקירט יודישע פערטענענס. צוויי און אונטער דעם אויסלייך קאנפסקירט געווארען דאס פערטענען פון דער יודישער פירמע רא-געפאלען, ביי וועלכען ס'זענען געווען בעשעפטיגט 1200 פערטען.

66 טויענער דייטשע יודען ווילען אנטלויפען קיין ארץ-ישראל

אינסברוק, 21. (ט"א טעלעגראפיש). ביי אונס האבען וין און בערלינער פאלע-טענע-אמט רעגיסטרירט 66 טויענער יודען, וואס ווילען אנטלויפען פון דייטשען געהנום קיין ארץ-ישראל.

בערלין, 21. (ט"א טעלעגראפיש). אויף א פערטענען פון געריכט-אטעסארען אויף וועלכען ס'ווערען אנטווענדען געווען אויסלעבדישע דעלאטא-שען האט מיניסטער פראנק געהאלטען א רעדע, אין וועלכען ער האט צווישען אנדערען געוואלט, אז די רעגירונג וועט ווייטער פיהרען דעם קאמף געגען די פערטענענס אונטערווענירט דערפון צו אויס-לעבן וועט רעאגירען. אלע פערטענענס וועלען בעקווייטע ווערען פון דער דייטשער יוסטיץ. דער קאמף געגען יודען וועט ווייטער געפיהרט ווערען, און קיינער האט נישט קיין רעכט וין צוויינצומישען.

היטלער נארט די וועלט שווערער איינדרוק פון פויניסטער פראנק'ס רעדע

אינסברוק, 21. (ט"א טעלעגראפיש). די רעדע פון מיניסטער פראנק האט געמאכט א שווערען איינדרוק. פון דער רעדע איז צו זעהען אז די פאליטישע רעדע פון היטלער איז נאר געווען צו בארען די וועלט.

פאקס פון 4 ווידער אהטוועל

ער זאל ארויסגערוקט ווערען אויפן ערשטען פלאן פון דער אינטערנאציאנאלער דיסקוסיע

ביוראזיעטען אונטערווענירטען וועגען דעם פאקס פון די 4 מלוכות. עס איז איצט קיין ספק נישט אז מוסאליניס פראיעקט וועגען די 4 מלוכות וועט שטארק געצוי-דערט ווערען, מחמת דער באשטאנד פון רחוקעלען און די דערקלערונגען אין היטלערס רעדע.

דער פאקס וואלט נישט פערמינערט די רעכט פון דער פאלקס-ליגע, יא דער צוואנענצארייט פון די 4 מלוכות וואלט געקאנט גינסטיג ווירקען אויף די צענינים פון אייראפעאישען שלום. פאריז, 21. (ס. טעל). "לע פטי פאריזען" איז מולדע פון רוים, אז די ענגלישע רעגירונג איז צווייט מיט א דעמאריש ביי די רעגירונגען פון פראנק-לייך, איטאליען און דייטשלאנד, מכוון צוויילען די

די צייטונג פערמייטעט אז דער הויפט-ציל פון בערינגס רייזע איז שוועל צו רעאליזירען דעם פאקס פון די 4 גרויסע מלוכות. נאכ'ן פעסטשטעלען דעם אסטימום, וואס ווערט אין די איטאליענישע דיפלאמאטישע קרייזען שרייבט די צייטונג, אז דער פאקס פון די 4 וועט נישט בעצוועקען קיין רעוויזיע פון די טראקטאטען נאר בלויז פראצעדיר-פראצעדירען.

פאריז, 21. (ס. טעל). צייטונגענדיג די מסיקה פון בערינגס קיין רוים און די בעראטונגען ווייכע מיט מוסאלינין, ווי אויך מוסאליניס געשפירען מיט די אמבאסאדארען פון טראנקריין און ענגלאנד, וואלט "לע טאן" פאר מעגליך, אז דער פראיעקט פון פאקס וועגען די 4 גרויסע מלוכות וועט איצט צווייטערקע ווערען אויפ'ן ערשטען פלאן פון דער אינטערנאציאנאלער דיסקוסיע.

"סקאלא" טעאטער שוודמיעסקא 15

היינט, מאנטאג גראנדיעזע פאפולערע פארשטעלונג

9 אונט

מ. ווינדער פרעזענטירט די בעריהממע אמעריקאנער קינסמלער

דוסי מישא גערמאן

אין דעם טעאטער-פאלקס-שטיק אין 3 אקטען פון קאלפאנאוויטש. רעזשי: מישא גערמאן

מאמע און שוויגער

לויט גערמאן אין דער טראגישער ראל. אסתר.

מאמע און שוויגער ווייזט די ליבע, מיינענען און וועהטען פון א מיטער. מאמע און שוויגער ווייזט די אנדאנקבארקייט פון קינדער צו זייער מיטער. מאמע און שוויגער שידעט די אפערונג פון א מיטער פאר איהרע קינדער. מאמע און שוויגער שפילט אויס דעם טיפן שמערץ פון א צובראכן מיטער-לעבן. מאמע און שוויגער לערנט צו דערשטיקען די ליידענשאפטליכע מחלוקות אין דער מאדערנער פאמיליע.

מאמע און שוויגער רופט ארויס א שטורם פון בעייטערונג. מאמע און שוויגער ווירקט צונאנטערשט. מאמע און שוויגער פערקאפט די הערצער פון די צושינער. מאמע און שוויגער דערפיהרט צו פרייד און מיטגעפיהל. מאמע און שוויגער שפיגעלט אפ די לידען און צער פון א מיטער. עס בעמיייליגט זיך דער נאנטער נוס-איינזעשפילער אנסאמבל. מיט'ן ארקעסטער פיהרט אן דוד ביינעלמאן. טענה. ליטער: קלמו גושמאן. בילדעטען צו באקומען ביי דער קאסע פון טעאטער.

מארגען?? וואס??

ליינט אין מארגענדיגען אנטאג.

אנערקענונג דער פארישער רעדונג

פאר פערטייגונג די פארישע יודען אין דייטשלאנד - דריקט אויס די פערעראציע פון די פארישע יודען

דאס פערקעל אידיאטערייען

מיט ווערענע ראזענבערג אין געמיינע קיי לאנדאן

קאמוניסטישע אומרוהען אין ניו-יארק

ניו-יארק, 21 (ספ. טעל.)

הערעכטען ווערען אין די צענטראל-קאמאניסטישע פארטיי פון ניו-יארק פארענקומען פונקטע אומרוהען, וואס זענען ארויסגעווארען געווארען דורך קאמוניסטען.

נעכטערע קאמוניסטען-גרופען זענען געווארען געווארען אין עלטאנטע גאטאקאמאניסטישע לאקאלען, דעמאלטענדיג שווערע און אינווענטאר, און צעמאלענדיג געטע.

אין עלטענע ערטער אין נעקסטען צו שארפע צוזאמנעשטאנען מיט דער פאליציי, וועלכע האט זיך גענומען מיט געוועהר.

זיין פייפט-וועניו האט מען מיט דער הילף פון דעמאלטענדיג קיטעס פונקטענע פאליציערען א גרופע קאמוניסטען, וואס האט זיך געמיינט צו שטערען דעם רעד-פערקער און צו אטאקירען די פערטיי-פארענקומען אויטאס.

די אומרוהען און דעמאלטענדיג קיטעס האבען געווארען ביז אין די שפערע אוועק-שעהן, 230 פאליציי האט ארעסטירט בוך הכל 230 פערזאן.

איי פרנסה, פרנסה - וואס מ'זאגט אלץ נישט צוליב פרנסה-ווענען?

א. ק. ז. אין מוריע פון קאטאליק: דעם 16 ד. ה. האט מען אין קאטאליק נישט אין קאטאליק ארעסטירט דעם דייטשען בירגער פון מוריע, ד"ר מעדאט גאטליך, א יוד, וועלכער, ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען, האט געוואלט פארקויפן אים געבט פון פאליציען שלעזען היטלעך-ברעגערען און האקענערייען... מען האט ביי איהם קאמפליקט א הייבען זאכעס פון די דאזיגע, קירכעס סחורות, מ'האט איהם אפגעשטעלט אין קאטאליקער שטראס-גערעכט.

ראדיא-פראגראם מאנטאג דעם 22 מאי 1933

11.40	פרעסע-איבערויכט, 11.50
11.57	אראפלישער קאמוניקאט, 12.05
12.05	טאג-פראגראם, 12.10
12.10	מוזיק, 1.20
1.20	עקספארט-קאמוניקאט, 3.10
3.10	עקספארט-קאמוניקאט, 3.30
3.30	ניקאט, 3.15
3.15	ווינטשאפטליכער קאמוניקאט, 4.40
4.40	רעפארט, 5.00
5.00	קאנצערט, 6.00
6.00	מוזיק, פערזענלעכע, 7.20
7.20	קאמוניקאט פון דער אנדערע קאמער, 7.30
7.30	מוזיק, 8.00
8.00	ראדיא-פרעסע, 8.00
8.00	טויזענד-קאמפאזיציע נאכן פערזענלעכע מיניסטער בערנער, 9.45
9.45	פאסט-קעסטעל, 10.00
10.00	פאסט, 10.10
10.10	קאנצערט, 10.40
10.40	נראמאפאן, 10.55
10.55	קאמוניקאטען, 11.00
11.00	טאנק-מוזיק.

אויסלאנד
5.25 מאסקווא - אפערע פון יוראסאקאסקי
5.25 מאסקווא - באפעט פון שטיאקאווסקי
7.00 קעניסאוו-אומטער-אומטער - וואנער-קאנצערט
7.25 ווינ - טראנסמיסיע פון דער מלוכה-אפערע
8.55 לאנדאן - אפערע, 9.05 בערלין - סימפ קאנצערט.

אומאפערשער אנשטארט
ברעטענע, גארעטע, און טאפערע פאר די שולדער, אלער ארט, לייכטע פלעט, פאס-איינלעגונג גענוען פאר שטערען אלס נאך גיסט-אדערע.

Dr. Lubicz & Villy Simonovic
פיעמריקאווער 119, טעל. 281-81

(2) דייטשלאנד זאגט ארויס איהר גרייטקייט צו בעזאגלעך ענטשעדיגונג פאליציע פאר צוריק-קעהר פון דאזיגע און פאמער. די הילף פון דער סומע וועט פערשטעלען דאס שידס-גערעכט.

(3) דייטשלאנד איז גרייט צו צולאזען אויף דעם שטח, אויף 25 יאָהר אַ הויך-קאמפאט פון פאליציע, וועלכעס אויסגאבע עס וואלט געווען צו פערזענלעך די מינדערהייט-ערעכט פון די פאליציען אין פאמער.

פערענעטליכענדיג דעם דאזיגען מעמאריאל פון היטלער, דערקלערט די ענגלישע פרעסע, צו מ'קאן איהם בכלל נישט ערנסט טראקטירען.

דער ווייזט פון אונגארישען פרעמיער ביים עסטרייכישען האנצער

דעס-טראקטאט.
נייץ פרייע פרעסע איז מוריע, צו דאס אונקומען פונם אונגארישען פרעמיער האט א שייכות מיט דעם פערזענלעכע צו פערקויפן א ציי-זאמענארבייט גענוען דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארפאנגער, און די פערזענלעכע פון וועלכעס שטענדיגקייט פאר ביידע צונדער.

4 טוריסטען וועלען דעפארטירט ווערען פון א פאר נישט לענגער אריינקומען אין לאנד

ירושלים (י"א) 3 יודישע טוריסטען ווענען פערשטעט געווארען אויף 3 וואכען תפיסה און דעפארטאציע און איין טוריסט-אויף 4 וואכען תפיסה און דעפארטאציע פאר אריינקומען אין לאנד נישט לענגער. אלע 4 טוריסטען געפינען זיך אין דער תפיסה אין זכו.

פאר "רכילות" גענען דאס "נייע דייטשלאנד" אויסגעשלאסען אין ער געווארען אויפן גרונד פון אנהערן-געריכט, וועלכער האט אנערקענט בערנהארטס אנהערטקייט, וואס איז געווען אפגע-דרוקט דעם 5. ד. ה. אין "שוואנאל דע זשענעו" פאר רכילות-טרייערע גענען דאס נייע דייטשלאנד

נישטא קיין מעגליכקייט פארצושטעלען די קארעס-פארגען. דער דאזיגער שטאנדפונקט ווערט בער-קערפטיגט דורך דעם פאקט, דאס איהר האט פער-געפערטליכט אין דער פריערע דיר אדלעס בריף פון 3. מאי ה. י. און זיין ערלויבניש און דאס איהר האט איבערגעגעבען דער פריערע אויפער בריף פון 4. מאי, איהער ער איז אנגעקומען צו דיר אדלער. די דאזיגע האנדלונג שטעט לויט זיין מיינונג אין סתירה מיט אלע אנגענומענע מנהגים ביים פיהרען קאנצעסאציען. דיר אדלער האט אין איין בריף פון 3. מאי אויסגעוויקט די מיינונג, אז די געפאלטע דעמאנסטראציעס אין טאג פון 10-טען מאי געגען די ריזיפאט אויף יודען אין דייטשלאנד דארפן אנגענומען ווערען, ווייל די ווייז-לער-דעגירונג מאכט איצט דורך א פראצעס פון איינפאסען אין געוויסע ראממען די בעשטימטע וועגען די רעכט בערגעצוגעגען פון די יודען אין דייטשלאנד. איהר בין איבערצייגט, האט געשיינען דיר אדלער, דאס געמיינענדיג אין אכט די גע-שפאנטקייט פון דער לאגע, קען יעדע פראוואקאציע

ווייזען, 21 (ספ. טעל.) לויט די איינפאקאציעס פון די דייטשע בלעטער האט פאן-דאנעבערג בעת זיין שלים-מולדיגען ווייזט אין לאנדאן געזאגט איר-בערגעבען, אין נאמען פון דער דייטשער רעגירונג א מעמאריאל צו דער ענגלישער רעגירונג. דער דאזיגער מעמאריאל זאל האבען ענטהאלטען א רעזולוציע-פלאן פון די דייטש-פאליטישע פערזענלעכענען.

די פונקטען פון איהם זענען פאלגענדע:
(1) פאליציע און ליעט ווערען פערזאנליכע דורף א פערסאנלעך-אויסגע, און דערמיט בעקומט פאליציע א צווייטע צום ים.

ניי-יארק (י"א). די פערעראציע פון די פאלישע יודען אין אמעריקע האט ארויסגעשיקט א בריף צום פאלישען אמבאסאדאר אין וואשינגטאן, אין וועלכען זי דאקט פאר דער מענשליכער האנדלונג פון דער פאלישער רעגירונג לגבי די יודישע פלטים פון דייטשלאנד.

גלייכצייטיג ווערט אויסגעדרוקט אנערקענונג פאר די ענערגישע אינטערנאציעלע פון דער פאלישער רעגירונג לסובת די פאלישע יודען אין דייטשלאנד, וועלכע לייזען פון פערסאנלעכע מצה די נאציאנאל-סאציאליסטען.

בעגייסטערטער הבלת-פנים פאר'ן האפיטאז באיאן

ווייזען, 21 (ספ. טעל.)
דער פאלישער לואס-פליה-הער, דער קאפי-סאן באיאן, איז דא נעכטען אויסגענומען געווארען מיט גרויסע בעגייסטערונג דורך די עסטרייכישע לואס-פליה-קרייזען.

פאלישע האסט נישט דייטשלאנד שטערט פערסאנלעכע אפגעציעלער שליה פון פאריז

פאריז, (ספ. טעל.) דער ספעציעלער שליה פון, לע פטי פאריזען, כאראקטעריזירט אין א לעג גערעך קארעספאנדענץ פון וואשינגטאן די פאליש-דייטשע בעגייסטערונג, אפגעציעלער דערמיט די גרויסע רעהאגייט פון די דעזירירענדע קרייזען און פון דער געוועלטלעכער לגבי די לעצטע געשעהענישען אין דייטשלאנד. פערזאנלעכע עס - שרייבט די צייטונג - דאך מען דעם פרייט, וואס אין פאליציע קאן מען גאט די דייטשע נשמה. פאר די פאליציען איז דייטשלאנד דאסוועלכע דייטשלאנד אונגעהענגיק דערפון צי בראש שטייט דאס: שטרענגמאן, צי בריינג, צי היטלער...

דער מאי-שאל פילסאפיק וועט נישט דערלוי-פען צו בעקוועלען פאליציע, שטייענדיג אין דער שפיץ פון א גלענצענדיג-ארגומענטירטער ארמעי. דער קארעספאנדענט שטעלט פערסאנלעכע און ער האט זיך אין פאליציע נישט אנגעטראפען אויף שטאנד-געפיהלען צו דייטשלאנד.

גערמאניא "העהרט זיך איבער..." בערלין, 21 (ספ. טעל.)

דער רעדאקציע-פערסאנאל פון דער "נער-מאניא" האט בעקומען קינדערגענוגען. די צייטונג הערט אויף צו ווערען דער אר-נאן פון דער צענטראל-פארטיי, און וועט ווייטער געפיהרט ווערען אינ'ם אטאליש-קאנסערוואטיווען גייסט.

איבערגעריסען די בעציהונגען צווישען דעם אמעריקאנער יודישען קאמיטעט און דעם אמעריקאנער יודישען קאנגרעס

נישטא קיין מעגליכקייט פארצושטעלען די קארעס-פארגען. דער דאזיגער שטאנדפונקט ווערט בער-קערפטיגט דורך דעם פאקט, דאס איהר האט פער-געפערטליכט אין דער פריערע דיר אדלעס בריף פון 3. מאי ה. י. און זיין ערלויבניש און דאס איהר האט איבערגעגעבען דער פריערע אויפער בריף פון 4. מאי, איהער ער איז אנגעקומען צו דיר אדלער. די דאזיגע האנדלונג שטעט לויט זיין מיינונג אין סתירה מיט אלע אנגענומענע מנהגים ביים פיהרען קאנצעסאציען. דיר אדלער האט אין איין בריף פון 3. מאי אויסגעוויקט די מיינונג, אז די געפאלטע דעמאנסטראציעס אין טאג פון 10-טען מאי געגען די ריזיפאט אויף יודען אין דייטשלאנד דארפן אנגענומען ווערען, ווייל די ווייז-לער-דעגירונג מאכט איצט דורך א פראצעס פון איינפאסען אין געוויסע ראממען די בעשטימטע וועגען די רעכט בערגעצוגעגען פון די יודען אין דייטשלאנד. איהר בין איבערצייגט, האט געשיינען דיר אדלער, דאס געמיינענדיג אין אכט די גע-שפאנטקייט פון דער לאגע, קען יעדע פראוואקאציע

נישטא קיין מעגליכקייט פארצושטעלען די קארעס-פארגען. דער דאזיגער שטאנדפונקט ווערט בער-קערפטיגט דורך דעם פאקט, דאס איהר האט פער-געפערטליכט אין דער פריערע דיר אדלעס בריף פון 3. מאי ה. י. און זיין ערלויבניש און דאס איהר האט איבערגעגעבען דער פריערע אויפער בריף פון 4. מאי, איהער ער איז אנגעקומען צו דיר אדלער. די דאזיגע האנדלונג שטעט לויט זיין מיינונג אין סתירה מיט אלע אנגענומענע מנהגים ביים פיהרען קאנצעסאציען. דיר אדלער האט אין איין בריף פון 3. מאי אויסגעוויקט די מיינונג, אז די געפאלטע דעמאנסטראציעס אין טאג פון 10-טען מאי געגען די ריזיפאט אויף יודען אין דייטשלאנד דארפן אנגענומען ווערען, ווייל די ווייז-לער-דעגירונג מאכט איצט דורך א פראצעס פון איינפאסען אין געוויסע ראממען די בעשטימטע וועגען די רעכט בערגעצוגעגען פון די יודען אין דייטשלאנד. איהר בין איבערצייגט, האט געשיינען דיר אדלער, דאס געמיינענדיג אין אכט די גע-שפאנטקייט פון דער לאגע, קען יעדע פראוואקאציע

נישטא קיין מעגליכקייט פארצושטעלען די קארעס-פארגען. דער דאזיגער שטאנדפונקט ווערט בער-קערפטיגט דורך דעם פאקט, דאס איהר האט פער-געפערטליכט אין דער פריערע דיר אדלעס בריף פון 3. מאי ה. י. און זיין ערלויבניש און דאס איהר האט איבערגעגעבען דער פריערע אויפער בריף פון 4. מאי, איהער ער איז אנגעקומען צו דיר אדלער. די דאזיגע האנדלונג שטעט לויט זיין מיינונג אין סתירה מיט אלע אנגענומענע מנהגים ביים פיהרען קאנצעסאציען. דיר אדלער האט אין איין בריף פון 3. מאי אויסגעוויקט די מיינונג, אז די געפאלטע דעמאנסטראציעס אין טאג פון 10-טען מאי געגען די ריזיפאט אויף יודען אין דייטשלאנד דארפן אנגענומען ווערען, ווייל די ווייז-לער-דעגירונג מאכט איצט דורך א פראצעס פון איינפאסען אין געוויסע ראממען די בעשטימטע וועגען די רעכט בערגעצוגעגען פון די יודען אין דייטשלאנד. איהר בין איבערצייגט, האט געשיינען דיר אדלער, דאס געמיינענדיג אין אכט די גע-שפאנטקייט פון דער לאגע, קען יעדע פראוואקאציע

אויגען - קרייניק
מיט שמענדיגע בעמען פון
Dr. B. Donchin
פיעמריקאווער 90, טעל. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפערעציע א. ו. ו.), ווי אויך אמבליאפאדישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אונדז.

Dr. Wajnberg
ספעציאליסט פון צונוגען-הארע-און סעלעראן-קראנקהייטען
צונוגען-הארע, 11, טעל. 126-02
נעהמט אן פון 9-10 פרייט, 4-3 און 8-9 אָנז.

מזל-טוב!
צו דער חתונה פון אונזער ווערט פריינדיק
פר. פאלאריס
מיט ה' יוסף נאלדפארב
זונשען פון א הערליכען פאליטא און א גליקליך צופורען צוזאמענלעבן

דעלא מינסקא, סאלא געדינער פאלא סקורי, עווא ראטער, חיים מינסקי, משה פייבישעוויטש פריי זיסער, יעקב טייכמאן.

אונזער ווערט פריינדיק
פר. פאלאריס
צו איהר חתונה מיט ה' יוסף נאלדפארב
אונזערע הארצליכע ווינשען

מאיר פאטאצקי און פרוי, הערשעל ראזענבוים און פרוי, חיים פאכעל און פרוי, שלמה ראזענצקי און פרוי.

ארע דארפען וויסען!
צום זומער-רעשטען
בעקומט איהר פון די בעסטע קוואליטעטען פאליציע, טאמאשא-ווער און אנדערע ניעטע-מאדערנסע מוסטערען פון הערען-און דאממען-שטאמען

פאר דאמען מיט 30% ביליגער
אויף פאלעטען, אויף קאסעטען

פאר מענער אויף פאלעטען, אויף קאסעטען

R. SZCZESLIWY
5 באוואמיסעהא 5, פראנט, 2, שטאט.
אנאנס אין "נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג

אונזער חשוב'ן מיטערבייטער און פריינד
ה' לייבל סעניאר
צוליב'ן סאט פון זיין
פאטער
נ"ע

דריקען מיר אויס אונזער סיסטעם מיטגעפיהל מיט המקום ינחם אותך בחור שאר אבלי ציון וירושלים.
דאס פערסאנאל
פון דער מירע א. שולמיינסטער

2691

גאלד, בייזשערע
אין לאמבארד-מויטעם צוהאלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פאלקא
פיעמריקאווער 7.

לעבער צו וועט
י. נאדמאן
שרודמיסעהא 8.

„נייער פארקסבארט“

די יודען ערב דעם נאצי-רעזשים די ראדע פון די יודען איז דער דייטשער פאליטיק

אין דעם דייטשלאנד פון פאר דער מלחמה האט נישט געהערשט אום דייטשער אנטיסעמיטיזם ווי אין דעם בארישטן יודענאגאט פוילען און רייזען. אבער דאס דייטשלאנד פון פאר דער מלחמה האט געהערשט די יודען (אפילו די גע-מיינדע) אין בעסטען פאל, ווי מירער פון צווייטער מלחמה, די יודען זענען דעמאלט געווען גענוג גוט צו דינען אין דער ארמיי ווי פראסטע סאלדאטען, מען האט זיי אבער געהאלטען פאר נישט פאסיג צו פערזענלעכע און פאליטישע פראפעסיאנעס. פארמאל האבן די יודען פון פרייטען נאך און 1869 געקריגט גלייכפערעכטיגונג. אבער טראץ דער גלייכפערעכטיגונג זענען זיי געווען אויסגע-וועלט צו שטאד און באקאנט.

די ראטאנטיקער, וואס האבן געלייגט דעם הויפטבלייבט אויף ענגלישע און פאראייניגטע קאנסטיטוציען, וואס האבן די יודען אידענטי-פערט מיט עקאנאמישע און פאליטישע ליבעראל-ליזם, און די קליינע סוחרים, וואס האבן זיך גע-וואקסן פאר די יודישע געשעפטס-פערוואנדלונג, האט זיי אלע האבן זיך פערמאנינט און מיט פערשי-דעם מיטלען אנגעוואלטען אנטאנאסען פון האט און פליגדאפט צו יודען. א סך האבן צו דער שטאה פליגטראנען געזעלעכע דייטשע פערזענליכקייטען ווי לאנארד, וואנגער, ביטשע האטמאן סטארד, שטעם לעפלין, דער הויז-פריינדער שטעקער און אויגען דירלנג, לעגאל און דער יוד און דעם קייזערליכען דייטשלאנד געווען גלייכפערעכטיגט. פאקטיש אבער איז דער יוד און דעם קייזערליכען דייטשלאנד גע-ווען אויסגעשלאסען פון א סך געזעלשאפטליכע פאליטישע און אומיווירטעלעך האט דער יוד-שער סטארענט נישט געקענט געהערן צו די דער-לייגענדיגע קאראפאראציעס, טייערער און געווען געשטעלט אדער ווערן רייזן. און דער ארמיי האט ער נישט געקענט ווירן קיין אפיציר. לויטן געזעץ איז איהם דאס נישט פערזענלעכע געווען, נאר עס האט זיך שוין שטענדיג געמאכט אזוי, אז ווען עס איז געקומען צו אנטקעמערן, האט איהם דער יודישער קאנדידאט פאר אפיציר נישט אויס-געהאלטען. ער האט אויך נישט געקענט פער-געמונגען קיין הויכען פאסטען און דער רעזירוונגס-אדמיניסטראציע.

דער וועלט-קריג האט אין דער היינטיקער צייט געטראגן אנטענדערונג. ווען דער קריג האט אויס-געבראכן, האט מען צוויי טויזנט צוגעלייגט אלס אפיצירען, מערסטענס אין דער אינפאנטעריע, און מען האט זיי געשיקט אין די טראגישע, וואו צוועלף טויזנט יודען זענען געשלאגן פאר דייטש-לאנד. אבער אפילו אין צייט פון קריג האבן די יודען רינגען געגעבן נישט פערזענלעך ווערן קאנדידירטען אנטענדערונגס-וועלט-אפיצירען. ווען דער יודישער קאנדידאט האט געוואלט זיך געוואנדעלען אין דער ארמיי, האט מען זיך געוואנדעלט אין דער ארמיי, וואס איז ארטיג געווען צו שער פאמיליע. דער 60 יאהר. ער דאדנע פא-מיליע האט טאקע געבראכט מיט זיך די דאדנע פא-רויטשע נאציאנעלע קיין בערלין. די איינלענדונג צו דער פערזענלעכע האט די אלטע בעקומען אין צערקונג, זי איז נאטירליך אויך דער פערזענלעכע נישט געוואנדען. זי האט דאך אויסגעהאנדעלט צו דורות יודען! זי איז פערזענלעכע געוואנדען, די נאציאנעלע בעטע און צערקונג פאר איהרע יודישע ברויט געבער...

די עכט רויטשע ריטערס לעבען אויף אין בערלין א פערזענלעכע פון רויטשע נאציאנאל-סאציאליסטישע

אויף דער ערשטער פערזענלעכע פון די רוי-טישע נאציאנאל-סאציאליסטישע, וואו א בעוויס-טונגס-אדאקטאציע וויכטיג דיקעט, נישט אומזיסט האט סאטיריקער געהאט געשריבען, אז אומאמט רויטשער מענטש קען זיין בלויז א דייטש. האט געוואלטען א פארטראג וועגן נאציאנאל-סאציאליזם זענען געקומען 800 מאן. אויף די איינלענדונג איז נע-ווען געשריבען: איינגאנג פאר יודען פערבאטען. די איינלענדונג, וואס איז ארטיג געווען צו מיר גיין די הענד אריין, האט געבראכט אנאלי-טישעקע נאציאנעלע, וועלכע האט געדינט אין א יודי-שער פאמיליע. דער 60 יאהר. ער דאדנע פא-מיליע האט טאקע געבראכט מיט זיך די דאדנע פא-רויטשע נאציאנעלע קיין בערלין. די איינלענדונג צו דער פערזענלעכע האט די אלטע בעקומען אין צערקונג, זי איז נאטירליך אויך דער פערזענלעכע נישט געוואנדען. זי האט דאך אויסגעהאנדעלט צו דורות יודען! זי איז פערזענלעכע געוואנדען, די נאציאנעלע בעטע און צערקונג פאר איהרע יודישע ברויט געבער...

טיפען פון דייטשע עמיגראנטען, נישט-יודען זי פאסען זיך שנעל צו צו דער געשאפענער לאנד

פרייע האבן זיך גענומען פאלעשטענער און זיי וויסען שוין אויסגעצייכענט, וואו מען דארף זיך קענערן און ווענדען אין פאריז, וואו מען דארף איינקויפן, וואו עס איז ביליגער א. ו. ו. די מענער האבן אוועקגעווארען אלע פאליטישע אינטערעסען, זיי אינטערעסירן זיך מער נישט מיט דעם, וואס עס קומט פאר אין דייטשלאנד און גאנצע טעג לויטען זיי ארום און זוכען אר-בייט. איין לייזונגספאסט איז ביי די דייטשע עמי-גראנטען געלייגט: די טוריסטיק. שוין קאן מען זעהן אין פאריז יעדען יום-טוב גרופעס דייטשען ארומגאנדערן איבער די גאסען און פאריז אן די אינטערעסאנטערע שטעטלעך אדער אין די פאר-שטעט און גיין דער אומגענענד: דאס קומען פאר אויספאלגען פון דער דייטשער עמיגראציע.

אירען שווערע שילדערט איינע טיפען פון דער נייער דייטשער עמיגראציע. אט איז א שטיי-גער די פאריז, די פאריז פון א בעקאנטען דייט-שען פאציפיסט, וועלכער האט זיך געמוזט ראטע-ווען פאר די פערפאלגונגען. די פאריז איז א טיפישע דייטשקע, הויך, קרעמליג, בלאנד, זי קאן באהן אופן זיך נישט צוגעוואוינען צו פאריז, זי טוהט וועגען אריבערפארן קיין ערלעס אדער אין דער דייטשער שווייץ. וועגען איהרע פאליטישע אנשוי-שונגען זאגט זי: איך בין מונקט אזא פאציפיסטקע וואלט איך וועלען זעהן הינדענבורג'ן און אלס רייכטאנדיגער פאפערען...

אט איז א נאציאנאל-סאציאליסטישע דעמאקראט-דייטשע פערזענלעכע פון דייטשע פאליטישע עמיגראנטען, וואס האט זיך געוואנדעלט אין דער ארמיי, וואס איז ארטיג געווען צו שער פאמיליע. דער 60 יאהר. ער דאדנע פא-מיליע האט טאקע געבראכט מיט זיך די דאדנע פא-רויטשע נאציאנעלע קיין בערלין. די איינלענדונג צו דער פערזענלעכע האט די אלטע בעקומען אין צערקונג, זי איז נאטירליך אויך דער פערזענלעכע נישט געוואנדען. זי האט דאך אויסגעהאנדעלט צו דורות יודען! זי איז פערזענלעכע געוואנדען, די נאציאנעלע בעטע און צערקונג פאר איהרע יודישע ברויט געבער...

ארום די סעזאן-ארבייטן

(2) נעכטען זענען אין בעזונדערע פרא-
מסאגןעלע פערזאנלעכע פארשטאנדען בעריכטע-
זאמלונגען פון סעזאן-ארבייטער.
פון די בעריכטען האט מען זיך דערוואוסט,
אז ענדגילטיגע דעציזיעס בלוגע די געלד-מיטלען,
מיט וועלכע עס וועט דיסטאנירען די לאדער
וועלכעס פערזאנלעכע זיך דעם צוועק, וועלען אן
גענומען ווערען די טעג.
עס איז העכסט-וואהרשיינליך, אז די סעזאן-
ארבייטער וועלען אין דער פולער מאס אנטהאל-
בען ווערען פון אנהויב נייע וואך, ד. ה. אלע.
סוף היינטיגען חודש.

אומגלייכע קינדער, וואס
קומען אויף דער וועלט

(א) אויף ראדוואנסק 60 האט מען צופע-
ליג אריינגעזעצט פון ביאלאגישען פילטער א
נייגעבאנענע טיט קינד, וואס איז אזוי צופולט
און צופארשטען פון שטארקע, אז עס איז אוממעג-
ליך פערשטעלען פון וואס פאר א געשלעכט
דאס איז.
אויף דער באהאליניע נעמען זשאבאניעץ
האט מען, ווידער, געפונען אונטערגעווארפען א
10-טע קינד - א יונגעלע, איינגעפאקט אין
א פערקלע.
אין ביינע פאלען ווערט געפיהרט א שטרענג
גע אויספארשונג.

אפטיינהען
היינטיגע נאכט-דייטשע

(2) היינט ביינאכט דייטשערען: י. קאס-
רעוויט (נאכאמייסקא 15), ס. טרעוויטסקי
(בוסטאנער 56), מ. ראדעוואנסקי (שווייטסקא)
21, מ. בארטעוויטסקי (פיעטורקאווער 95), י.
לעווא (קאנסטא 54), ד. טשינסקי (וויקטשינער 53),
א ליכטענשטיין טרויער-אקא-
דעמיע אין שטאט-ראט זאל

פרייטאג אונטער איז פארגעקומען א טרויער
אקצידענט אין זאל פון שטאט-ראט, געווינדעט
דעם אנדענק פון ראטמאן ישראל ליכטענשטיין
איינגעארבעט דורך דער לאדער, צוקונפט
ארגאניזאציע.

די אקצידענט עפענט ה' ל' פרידמאן און
רעדט וועגען דער גרויסער אברהם וואס דער
"בונד" האט געליטען מיט דעם סוף פון ליכ-
טענשטיינער.

א לענגערע רעדע האט געהאלטען ה' סער-
ניי וועגען ליכטענשטיין דעם פיהרער און לעה-
רער פאר דער יידישער ארבייטער-יונגער.

עס האבען רעזיסירט: לפנא מאן איציק
מאנער, "שפיטל" און, דער גלח און דאס
שווארצע תהלימל; ה' באראנקעוויטש, ק. ליסעס
און געפאלען א דעמב" און משה בראדערמאן
טרויער-מאד"ס און, "בלום און ווינס".
צום סוף האט דער, סקיף-באך געזונגען
אייניגע פרויער-לידער.

באיקאט פון מעדיקאמענטן
פון דייטשלאנד

מארגען מאנטאג, האלט עלף אונדז וועט
אין לעקא פון, סאן פארקומען א פערזאנלעכע
פון יידישע אפטיקערס פון אונזער שטאט און
פראווינק.
דער סדר דיונים איז - באיקאטירען דייטשע
מעדיקאמענטען.

היינט און פאלגענדע טעג!
מעכטיגע לעבעדיגע דראמע פון מייסטער-
רעזי Gregory La Cava
לויט ערשטעלונג פון דער בעסטער
אויסטיין Fanny Hurot

סימפאניע
פון 6 מיליאן

אין די הויפט-קאלען: דער לאנג נישט-
געזעהנער ליבלינג פון די פרויען
RICARDO CORTEZ
ווי אויך די רייזענדיקע העלדין פון
ווייטגע "IRENA DUNN"
אויסערן פראגראם:
"אין לאנד פון זילבערנעם לייב"
אנהויב פון די סעסאנען: 8, 6, 4 און 10 און.

אגרויסע פאבריק-שרפה
גאר-לאגער זענען פערניכטעט געווארען פונם פייער

דער שעה האט עס געווען פון אגבע-
שטרענגע-רעטונגס-אריינס ביז מ'האט געקאנט
דאס פייער בעהערשען.
עס זענען איינגעפאלען פערניכטעט די לאגערען
מיט'ן גארן און טיילווייז בעשעדיגט געווארען די
שפיטערע, וואו עס זענען מיט וואסער פערקאכט
ווארען די מאשינען.
דער הונד זאל בעהערשען אגבע-הונדערט טוי-
זענד זאטעס, די פאבריק איז געווען אסעקוירירט.
עס ווערט געפיהרט אפאייספארשונג וועגען דער
סיבה פון דער שרפה.

די טאמאשאווער קונסט-זייד-פאבריק
זאל שוין היינט אנהויבען ארבייטען

גאנצען.
עס איז נאך דא א פלוגאט צוליב דעם וואס די
דירעקציע וויל דערווייטערען די מעהר אגרעסיווע-
רע אריינפירען פאר'ן אנפיהרען מיט'ן שטריק, און די
שטריקענדע ווילען דע-זיין בשום אופן נישט אויב
גלייך, אבער אנהויב די פאבריקס-פערזאנלעכע לייגט
נישט איבעריג קיין געוויסע אויף דעם דאזיגען
זאג - קאן מען זיך ריכטען, אז דער שטריק וועט
נאך היינט ליקווירירט ווערען.

א חתונה-פאבריקאנט
וואס ארבייט אין לאדז - ווארשא - פודאפעשט - מארסעל

צו אנפארמירען ווער דער "וילעק" איז, און אז
מען פרעגט - דערפונעם מען זיך...
האט מען זיך דערוואוסט, אז שטיינער אז ווילעק
האט שוין געהאט א ווייב אין בוראפעשט ביי וועל-
כער ער האט אויסגעטראט א פערמעגען און איז
געבליבען, און זיך אין מארסעל האט ער די געד-
שיכטע איבערגענומען, און אויף אריינגעטראט 10
טויזענד דאלאר.
גישקע, פעהיגע מענטשען אין לאדז: מ'קאן
זיך אויף זיי פערלאזען!!!

אויפגעקלעהרט דאס פראבלעם
ווי אזוי מ'קאן ווערען פון טיט-שיכור

(2) נעכטען אינדערפרי האט מען אויף
סרעבנינסק גאט געפונען א צושעדיגטען א
האלב-טויטען דעם פויער באזעסלאוו פלאטשיק
פון נאוו-זעלענס (וועואיצקא 15), און מ'האט
איהם גענומען ראטעווען.
עס דאס זיך אריינגעווינען, אז ער האט
אפגעלייזט א ביסעל געלד פאר מילך, וואס ער
האט געהאט צוגעפיהרט קיין לאדז, און דעם גאנ-
צען פדיון דערנאך אריינגעבראכט אין שטאט.

טורן-אוי ספארט-פעסט פון "מארגענשטערן"
קומט פאר דעם 10 יוני אויף ספארט-פלאץ, העלענאווי

שבת איז פארגעקומען א ניצונג פון דער
פערזאנלעכע פון, מארגענשטערן, אויף וועלכער
ס'איז ענטפילטע פערשטעלעט געווארען דער
טערמין פון היינטיגע ווער-טורן, און ספארט-
פעסט, דער פעסט וועט פארגעקומען שבת, דעם 10
יוני אויף ספארט-פלאץ אין העלענאווי.
פון דעם בעריכט, וואס עס האט אפגעגע-
בען דער פארשטעהער פון אינסטרוקטארע-קאלע-
גיום דערוואוסט מען זיך, אז די איינגענומען צום
פעסט זענען אין פולען גאנג, עס ווערט צוגעצוי-
פערשטעלעט מיטער-איינגענומען, וואס וועלען באמת
אלעמען איבערגעשען, אז דעם פעסט האט די פער-
זאנלעכע פון, מארגענשטערן, איינגעקויפט א
גאנצע רייה נייע מכשירים צום איבען.
די שיקער און קינדער-גראפען וועלען דאס

(א) נעכטען ארום 4 ביטאג און אויף סענא-
טארסקא 8, וואס געהערט צו א געוויסען ע. קא-
לישק, וואסגעבראכען אין דעם פאבריק-בנין, וואס
איז פערזאנלעכע צו מארגענשטערן - א גרויסע שרפה.
דאס פייער איז ענטשטאנען אין די פאבריק-
לאגערען פון גארן, און האט זיך פערשפרייט מיט
א געוואלדיגער שבעלקייט, אזוי אז אויפ'ן ארט האט
בען געמוזט אריינגעווערן ווערען 3 אפטיילונגען
פארלעשען.
עס האט זיך אפילו אנגעקאפט די 2-שטאקע-
שכנישע געביידע וואו עס געפינט זיך א שפיטעריי.

(א) אין משך פון נעכטיגען טאג האט זיך די סר-
טאנציע אין דער טאמאשאווער קונסט-זייד-פאבריק
רעזיקאל געענדיגט: א דאנק, די בעמיהונגען פון
הויפט אריינפירען פאר'ן אנפיהרען מיט'ן שטריק, און די
שטריקענדע ווילען דע-זיין בשום אופן נישט אויב
גלייך, אבער אנהויב די פאבריקס-פערזאנלעכע לייגט
נישט איבעריג קיין געוויסע אויף דעם דאזיגען
זאג - קאן מען זיך ריכטען, אז דער שטריק וועט
נאך היינט ליקווירירט ווערען.

(א) דער לאדער, וואס פארגעקומען האט זיך
קומען א מעלדונג, אז אין ווארשא און פעהאל-
טען געווארען אונטערן פארווארדן פון חתונה-שפע-
קולאציע דער בעקאנטער לאדער פאבריקאנט ווילעק
ל. וועלכער האט מיט עטליכע טעג צוריק געוואלט
שטעלען זיך אונטער די חופה-דערנעבן מיט דער
טאכטער פון בעקאנטע וואס שטאנען סוף מ. און פון
דעמאלטען בעקומען, קודם המעשה 6000 דאלאר
נאך על החשבון נאך.
דער וואס-טאנצער סוף מ. איז אבער, זי גע-
האט, א סוף, - נאכט ער זיך אנהויבען געזא-
גאט.

מאנאט
22
כו
איר תרצ"ב
וואך-אויסגאנג 3.32
וואך-אונטערנאנג 7.34

פאבר פון יאהרגאנג 912

היינט, מאנטאג, דעם 22 ד. ה. האט דער
זיך שטעלען פאר דער קאמיטע נומער 1 (אל-
קאשטשעווי 21) די פאבראקאציע פון יאהרגאנג
1912, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5-טען קא-
מיטאריאט מיט די אולות:

- A F
5 פאר דער פאבר-קאמיטע נומער 2 (אגרא-
דאנא 34) דארטען זיך שטעלען די פאבראקא-
ציע פון יאהרגאנג 1912, וואס וואוינען אויפ'ן
שטח פון 7 פאליציי-קאמיטאריאט
D G
פאר דער פאבר-קאמיטע נומער 3 (פיעט-
ריקאווער 165) די פאבראקאציע פון יאהרגאנג
1911, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1 פאלי-
ציי-קאמיטאריאט
א פ-א-י-ת-1

מארגען, דינסטאג, דעם 23 ד. ה. האט
זיך שטעלען פאר דער קאמיטע נומער 1
(אל-קאשטשעווי 21) די פאבראקאציע פון יאה-
רגאנג 1912, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5-טען
קאמיטאריאט מיט די אולות:

- B E
פאר דער פאבר-קאמיטע נומער 2 (אגרא-
דאנא 34) די פאבראקאציע פון יאהרגאנג 1912,
האט וואוינען אויפ'ן שטח פון 7 פאליציי-קאמיטא-
ריאט מיט די פאמיליע-נעמען אויף די אולות:
E F H Ch
פאר דער פאבר-קאמיטע נומער 3 (פיעט-
ריקאווער 165) די פאבראקאציע פון יאהרגאנג
1911 קאמ. B, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון
4 פאליציי-קאמיטאריאט
פון A ביי O איינשליסליך.

הלווא, אויף לאנגע יאהרען
געוועהנליך דויערט עס פון
אסתר תענית ביו פורים

(א) ווי מיר דערווייטען זיך קאנט זיך דע-
סעס מעהקען אפאליעבונג אין דער טעקסטיל-
אינדוסטרי, וואו ראיט: א סך קליינע און מיטעלע
פאבריקאנטען מיהען זיך אין ארבייט-אינספיקט-
ראט וועגען דערווייטען אויף צו ארבייטען
א דריטע שיכטע.
די דאזיגע אפאליעבונג דערקלערט זיך מיט
די "ליידיגע פאליציע" אין די לאגער, און מיט
די פערזענלעכע פאבראקאציע פון אויסלאנד אויף
די אויספארשונגען פון דער פאליטער טעקסטיל-
אינדוסטריע.

די דאזיגע אפאליעבונג דערקלערט זיך מיט
די "ליידיגע פאליציע" אין די לאגער, און מיט
די פערזענלעכע פאבראקאציע פון אויסלאנד אויף
די אויספארשונגען פון דער פאליטער טעקסטיל-
אינדוסטריע.

מאמע און שוויגער
פערזענלעכע נישט קיין איינציגער מעסטער-
בעזוכער צו זעהן

היינט גרויסע פאפולערע פארשטעלונג מיט
מישא און לויס גערמאן

דער פאלקסישער מיטינג וועגען דייטשלאנד

באכ'ן ביאלאגישע פאגראם איז אין פערלין
אין, "טאגהאלד" דעם 25-טען יוני 1906 פארגע-
קומען א ריזיגע פאגראם-דעמאנסטראציע אין א
וועלכער עס האבען אנטיילגענומען א רייה אנגע-
זעהנע דייטשע געלעהרעטע, ווי אויך ציוויל-
נאצן פון מאסקווע און דער ברוצקס פון פערטערבארג
אויסער פון די הויפט-רעדער געהימער יוסטיץ
דאס פראג, דער פאן ליסט, האט אין זיין רעדע
צווישען אנדערעס אזוי געזאגט: "מיר מוזען זיך
שטעלען די פראגע, צי איז עטוואס עהנליכעס צו
דעם, וואס אין רוסלאנד איז אייגענע פארגעקומען
אויף מעגליך אז ס'זאל ביי אונז דייטשען פארגעקומען, א
דער אין צאנז" אויף ארט פון מערב-איינפאלע וועלכע
רופען זיך "ציוויליזירטער מערב" מעגליך? מיר
ווייסען, זאגט דער רעדער, אז רוסלאנד שטיצט זיך
אויף הלוחות פון אויסלאנד, און דאס מוז אונז
טערגע-קאכען ווערען. ווער עס העלפט היינט רוס-
לאנד, דער איז איהר מיטהעלפער און מיטשולדיגער
אין די פאגראמען."

דעם שיק, האבען ארגאניזירט א פינאנציר-
געגען רוסלאנד, און נישט דערוואונדער אז רוסלאנד
זאל נישט נאר אין צאנז-קאנפערענץ, נאר אפילו, פון צייט
צו צייט אין אדערע אונפארשטאנע לענדער, זאל
נישט בעקומען קיין הלוחות. ווער בולט האט זיך
דער באקאנט לובי רוסלאנד געפיהלט באכ'ן פאר
גראם אין קישינאו און יאהר 1903. ביים סוף פון
דער יאפאניזירטער מלחמה, אין אנהויב פון
יאהר 1906 האט זיך געפינען א דייטש-יידישע פיה-
רע מענדעלסאן, וועלכע האט אין געהיים אפגעליי-
זירט פאר רוסלאנד א הלוחה, הונט אלע אמעריקא-
נישע ענגלישע און פראנצויזישע פייממעס האבען
זיך פון דעם ענטאגט, אלס בעליבונג דערפאר האט
די רויטע מאכט גלייך גאנצעם ארגאניזירט און
דורכגעפיהרט דעם שווייטליכען ביאלאגישען פאג-
גראם אין 1906. ווער ווייס, צי די דייטשע יודען
צאלען נישט איינציג אפ מיט זייער אייגען בלוט
און לעבען פאר דעם פערזאנלעכע לובי דעם יידישען
פאלק, מצד דער דייטש-יידישער פינאנציר-פיימ-
מענדעלסאן.

אויפ'ן לעצטען פאלקסישען מיטינג, איז אלס
רעדער אויף אריינגעטרעטען ה' מאג. מ. באלבער-
רישק, וועלכער האט אנצאליזירט די אלגעמיינע פא-
ליטישע סיסטעמע פון היינטיגען דייטשלאנד און
באזירט ארגאניזירט זיך אין די לעצטע צעהנדליג
יאהרען האבען וויכטיגע טעכנישע ציפערונגען גע-
מאכט צו איבערקוקענען און אלעמענליכע לע-
בען. אין דעם דאזיגען פראגעס האט בלייבט דייטש
לעבן פערזאנלעכע איינעם פון די ערשטע און חשוב-
סטע ערשטע.
אויף זיין איינציגן געביט נאר, איז דייטש
לעבן געבליבען הינטערשטעליג, דאס איז - אויפ'ן
געביט פון פיניגען יודען.
מיט פופציג יאהר צוריק (אין 1881 יאהר)
האט זיך פערשפרייט איבער רוסלאנד א כוואליע
פון די ערשטע פאגראמען, וועלכע האבען געמאכט
אויספארשונגען די גאנצע וועלט. אין די ווייטערדיגע
יאהרען, ווען די פאגראמען האבען נישט אויפגע-
הערט, האט זיך גאנצע וועלט פראטעסטירט און א-
פערזאנלעכע יודען, בראש מיט'ן פערשטאנענעם

גוט מארגען!

וואס אויף דער לונג...

די וועלט זאגט אז ווערעלע: "וואס ביי א גוטן טעגער אויף דער לונג, איז ביי א שטארקן אויף דער צוהער, און מיר זאגן: "וואס ביי א קלוגען און אויף דער לונג איז ביי א גוטן אויף דער צוהער. מיר מיינען עס אקעגן דעם, נעמלעך: עוואלד: צו-וואס האט ער געלאפען? ווער האט איהם גע- בעטען, ווער? וואס ער געווען א ברודער, האלט עס דאך ביי איהם, ווי ביי אדערע, דעמאלסט שווערע לעבערען. — געבליבען אויף דער לונג!... וועגן עוואלד האבען מיר, וואס, טראכטען: "דענקען" פונקט ווי אונזער געליטענער, "שוואג" פונדעסטוועגען... פונדעסטוועגען... וויסען ווי, ווען מ'דארף זאגן: "ווייל קליין — שוואג! — וואס, וואס, וואס ביי הלשון" איז דער טייטש: צוליב איהן ווארט קומט מען אויף דער מילשטאם... און וואס גאט דאך א קלוגער מענטש וויסען? א קלוגער מענטש דארף וויסען, אז מ'טאר וויסען, קען מען רעדן וועגען: פלייט, מאדע, זשורנאל, פיר גאר, טאליע, לינקע, דאנסט, פאקס, ברידזש, "פולישטאג", וואס-וואו-וואו, פלייטשע — אפער, פאליטיק! מיט ווייבער רעדן וועגען פאליטיק! — ער, "לעבאטע" עוואלד, ווי קומט עס צו א פאליטיקער? פארוואס איז ביי איהן געווען אויף דער צוהער וואס ביי "אדערע" האבען עס אויף דער לונג?... לא, צוליב איהן עס: וואס ביי א קלוגען אויף דער לונג, איז ביי א גאר אויף דער צוהער... אב-נעם.

רוסי און מייסא גערמאן איז מאמע און שוויגער

האבען געלאנגען דעם דעקטער פון סקעס. היינט גרויסע פאפולערע פארשטעלונג אין "סקאלא". פערזאנלונג פון שומרי שבת אין לאקאל פון דער "אגודה" איז פארגעקומען א פערזאנלונג פון "שומרי שבת". עס האבען געהאלטען רעדעס די ה"ה: פערזאנלונג פארמאגן, אפיק אלס, הרב שמואל בינע, פרנס פרידענזאן, דער קרעטער רב און דער מנהל פון דער גרויסער ישיבה. צום סוף איז אנגענומען געווארען א רעזא- לוציע אין נישט פון "שומרי שבת".

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אירען, נאז, האלץ און לונגען-קראנקייטען
11 ליסטאפארד 9 (קאנטאקטירן)
טעל 127-81
שפראכע: פאראנעם פון 12-2 און פון 5-7
נעמט אויך אן אין לעסטניצ 11 און 17
פון 1-11 און פון 2-3 נאכט.

רייכע זיהן ווארפען זיך מיט זייער טויטער מוטער

איינער שיקט זי איבער צום אנדערען, צום סוף טראגט מען זי אריין צו א באַלויטער ארימער קרובה און מאיז זי הובר אלס עלענדע גאסען-בעטלערין

היכף צוריקצוגעהערן, פון וואנען מ'האט זי גע- ברענגט. עטליכע שעה האט מען זיך מיט דער גוס- דיגער זעהן און ארוםגעשטעלט ביז מ'האט זי צוריקגעברענגט צום יונגסטען ווען. דאן האט מען זיך צוריקגעזעהן, אז זי איז שוין אויפ'ן וועג דערווייט געשטאנען. ערשט דאס מאל האט זיך דער ב'עק אויפ'ן אמת'ן דערשטאנען פאר זיין קעשענע. דערמאנע- דיג זיך אין עפעס א'ארימער צוריקגעשטעלט משה- אויף זאווטש גאס. האט ער געפילען דעם ש- פער איסצורייסן די קארע און אויגענעבליקליך דעם מה אויף דער אנגעוויזענער צווייטער צוהערען. ער איז באלד נאך און דער דערמאנטער ארימער קרובה דערלעבט עטליכע וואכעס, האט זי דעם מה אריינגעלאזט צו זיך אין שטיבעל. שפעטער גייט זי ארום אין דער קהלה און אונט- בענדיג דעם מה פאר איהרע א'עלענדע ארימער קרובה, האט זי דורכגעפירט די קבירה און א גאנצען נעג.

די רייכע בנין האבען געקוקט, וואס זי איז געלונגען צו בערגאבען די מוטער אויף ביליג. די משפחה, בעקאנטע און שכינים זענען אבער אויף זי צוליב דער דאזיגער מיאסער האנדלונג שרעקליך אויסגעווענט.

דער שאטען פון א תליה שטאנד-גערמאן איבער א פאטער- מערדער

(2) אויף דעם 30 ד. ה. איז בעשטימט גע- ווארען דער שטאנד-גערמאן אין קאליטער קריי- געריכט איבער דעם מערדער סטעפאן קוטקאווסקי. וועלכער האט מיט 2 וואכען צוריק מיט וויי- צוועקען דערהרגעט אין טיילשקאוו, הינטער קאליטער זיין פאטער באלעסלאוו און קווינקע וואלדיסלאוו קוטקאווסקי. א שווערער עפילעפטישער פאל (2) געבען נאכאנאמעס 20 האט געטען פלוצים בעקומען א'עפילעפטישען אנטאק דער 33 יעריגער מערדער מאיז (קאמפאנע 18). אנדערשטענדיג אויפ'ן שטאנד האט ער זיך געפערליך צוקלעפט דעם קאפ און דאס פנים. פאנצטאווטע האט איהם ערשטילט הילף און אפגעפירט איהם.

מיט א צייט צוריק איז די מוטער שווער קראנק געווארען און מ'האט שוין מיט איהר גע- האלטען גאר שמאל. מורא האבענדיג, אז די קהלה וועט זיך הייסען משל'ען א געשוואלענע סומע קבורה-געדל, האט דאן דער נעטריער בן זקנימ'גיל גענומען דעם סדרוש פון זיין הויז, געהייסען די גוס'דיגע מוטער אריינצושטעלן אין א פערמאנטע טאקסאטקע און זי ארוםצוגעהערן צום עלטערען ברודער. דעם עלטערען ברודער האט אויך א פנים דאס צוגעשיקטע שלוח המנות נישט געשמעקט. ער האט דעריבער נישט לאנג געטראכט דעם שלוח אריינצושטעלן אין יר אריין אויף א קרוטישק מיט א וואקסענע און דעם באנאש עקספערט צום דריטען עלטערען ברודער. אויך דער עלטסטער ברודער האט זיך גלייך געכאפט, וואס פאר א מנהג מ'שיקט איהם דא צו. ער האט אפילו נישט געפונען פאר נויטיג אריינצו- ווארפען א בליק אין דער טאקסאטקע און זעהן, וואס די מוטער מאכט, נאך ער האט זי געפילען נעג.

זי זענען דריי ברודער, אלע לאדער אלט- בעקאנטע גבירים, אבער נאך מעהר בעקאנטע רשעים, וואס רשעת ווייזען זי ארויס נישט בלויז צו פערמער, נאך אויך צו ווערע קרובים און אפילו אייגענע טאמליעס. וואס דארף מען נאך מעהר: זייער אייגענע מוטער האט זיך יארהרען לאנג ארוםפאנצווערעטע און א קעלער-שטיבעל צוגיין אין באַלעט, געשווי- יעט זיך טיילווייז פון גאסען-האנדעל, טיילווייז פון בעטלעריי און זי האבען זי איבער דער שווער פון ווערע רייכע דירות, קיינמאל נישט אריבער- געלאזט און בכלל נישט געוואלט ווענען איהר הערען. אז דער יונגסטער ווען האט זיך יא, שוין א מאל, א דאנק די געוואלדיגע איינשטעלענישען פון איינפלוסרייכע פערזענליכקייטען, דערמאנעט איבער דער עלענדער זעהן און זי ענדליך אריי- גענומען צו זיך אין דער קיך-שטוב, האט מען זי דארט געהאלטען פאר א'איינפאכע דינסט, הונט נאך מיט א פיל ערשער געהאנדלט.

יודיש טעאטער אין "פילהארמאניע"
די עקסעז: ד. צעלמיסער.
היינט, מאנטאג, 9 אוועק
פאפולערע פארשטעלונג
א מתנה דעם לאדער טעאטער-צוליס! — איינהייטס-פרייווען
אלע פלעצער זי. געלעיע 1.50 — 50 גר. — 70 גר.
אין פארטער 1 און 1.50 — 50 גר. — 70 גר.
דונערן פון אפלאדיסענען! — סאלווען פון בראוואס!
אנערקענונג און בענייטערונג פאר דעם שעהנעם שפילען פון אלע אומיסטען
מיט שמחה נאמאן בראש
אין דער ברעסטער טעאטער-צוליס
מויקאלישע קאמעדיע
אין 3 אקטען פון
קאלמאנאוויטש.
15 נומערן געוואג
"דער גזלן"
מיט שמחה נאמאן אלס, גזלן!
זעהר חשוב'ע געסט אין פילהארמאניע
מאדי פיקאז און יעקב קאדיר
וועלען היינט זיין אנוועזענע אויף דער פארשטעלונג "דער גזלן"
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון סעסטער.

גיוסאן ווייז אפגעווען — מען האט איהן אהער אן סך מאל פערזיכערט אז איהר זענט בעשאפען פאר געווענדיג. ווי אויפערפילעליך עס זענען די מיי- גונגען פון מענטשן! איהן האב ביי דעם ערשטען בליק, וואס האב אויף איהן געווארפען, זיך פארגעשטעלט איהן ליגעריגהייט. און איהן ביי סך קע גערעכט געווען! ס'איז ווייכקייט עס האבען בעקומען איינער ליבער! ווי שוין און גוט עס רי- סעווען זיך אים איינער צווישן... בעת ער האט איינגעזעהן די דאזיגע ווער- טער, איז ער אפגעטראטען עטוואס אויף צוריק, אזוי אז ס'ווערענדיג האט איהם נישט געקענט זעהן. ער האט זיך געמעהט צו ווייזען אויף איהר מלש דעם וואס און כישוף פון זיין קול. — דער דאזיגער קול, וועגען דער קראפט פון וועלכען ער האט זיך, דאכט זיך, נישט מער גע- ווען, האט איהר געקענט, ווי א צווייטערענדיג געפערליכער אינסטרומענט. דער דאזיגער קול האט דאכט זיך, געוויינט נישט בלויז אויפ'ן געהער, נאך אויף אלע גלידער. ס'ווערענדיג האט איהר געווארפען געוואלט, נאך זי האט נישט געפונען אין זיך קיין מוש צו צווינגען איהם צעשוויגען ווערען. די אנגעשטערענטיקט איז מגלגל געווארען אין שוואכקייט. א פערזענלעך דייך די וועגנענע קלאנגען פון זיין קול, איז זי פערזענלעך געווארען אין א דרי- מעל, איבערגעפונען ווייטער-אמאל דעם צושטאנד. וועלכען עס איז איהר אויסגעקומען אדריכטאמאל אין די טעג פון איהר גענוגען, און ווייטער-אמאל האט זי דערפיהלט אז דעם אומקלארען זינליכען ציטער, פון וועלכען זי האט זיך נישט געקאנט אפ- געבען זיך חשבון. אומגערעכט, פלוצים האבען זיך צוויי האנד- אריינגעליגט אויף איהרע אקסעס, און א זשער- נער אטעם האט אפגעפרייט איהרע ליפער. אויף א קרצער וויילע האט זי ארוםגעקלעמט דאס געפיהל פון תאוהדיגער האב, וואס איז תיכף נמך פערזענלעך געווארען אין א גרעניצלאזען קעל. פונקט אזוי פלוצים נישט אריינגעווארען זיך אין דעם, ווי אזוי עס האט פאסירט, איז זי אויפגע- שפראכען אויף די פיס, און פיהלענדיג אז זי ווערט פיער... פיער... (פארשטעלונג קאמט).

גיוסאן ווייז אפגעווען — מען האט איהן אהער אן סך מאל פערזיכערט אז איהר זענט בעשאפען פאר געווענדיג. ווי אויפערפילעליך עס זענען די מיי- גונגען פון מענטשן! איהן האב ביי דעם ערשטען בליק, וואס האב אויף איהן געווארפען, זיך פארגעשטעלט איהן ליגעריגהייט. און איהן ביי סך קע גערעכט געווען! ס'איז ווייכקייט עס האבען בעקומען איינער ליבער! ווי שוין און גוט עס רי- סעווען זיך אים איינער צווישן... בעת ער האט איינגעזעהן די דאזיגע ווער- טער, איז ער אפגעטראטען עטוואס אויף צוריק, אזוי אז ס'ווערענדיג האט איהם נישט געקענט זעהן. ער האט זיך געמעהט צו ווייזען אויף איהר מלש דעם וואס און כישוף פון זיין קול. — דער דאזיגער קול, וועגען דער קראפט פון וועלכען ער האט זיך, דאכט זיך, נישט מער גע- ווען, האט איהר געקענט, ווי א צווייטערענדיג געפערליכער אינסטרומענט. דער דאזיגער קול האט דאכט זיך, געוויינט נישט בלויז אויפ'ן געהער, נאך אויף אלע גלידער. ס'ווערענדיג האט איהר געווארפען געוואלט, נאך זי האט נישט געפונען אין זיך קיין מוש צו צווינגען איהם צעשוויגען ווערען. די אנגעשטערענטיקט איז מגלגל געווארען אין שוואכקייט. א פערזענלעך דייך די וועגנענע קלאנגען פון זיין קול, איז זי פערזענלעך געווארען אין א דרי- מעל, איבערגעפונען ווייטער-אמאל דעם צושטאנד. וועלכען עס איז איהר אויסגעקומען אדריכטאמאל אין די טעג פון איהר גענוגען, און ווייטער-אמאל האט זי דערפיהלט אז דעם אומקלארען זינליכען ציטער, פון וועלכען זי האט זיך נישט געקאנט אפ- געבען זיך חשבון. אומגערעכט, פלוצים האבען זיך צוויי האנד- אריינגעליגט אויף איהרע אקסעס, און א זשער- נער אטעם האט אפגעפרייט איהרע ליפער. אויף א קרצער וויילע האט זי ארוםגעקלעמט דאס געפיהל פון תאוהדיגער האב, וואס איז תיכף נמך פערזענלעך געווארען אין א גרעניצלאזען קעל. פונקט אזוי פלוצים נישט אריינגעווארען זיך אין דעם, ווי אזוי עס האט פאסירט, איז זי אויפגע- שפראכען אויף די פיס, און פיהלענדיג אז זי ווערט פיער... פיער... (פארשטעלונג קאמט).

דער ריה פון קערפער סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן

אז ס'ווערענדיג איז געבליבען אליין, האט זי זיך אויפגעווארפען פון איהר געלעגער, און געבע- טען מ'וואל צוריקצוגעהערן גיוסאנען. דערוועגנדיג זי א וועגנדיגע ביים טישעל, פער- בעהאלטען הינטער א וואנאן מיט אריינס-בלומען, וואס ער א שטייכל געטן. דער דאזיגער שטייכל- האנטערגעשטראכען דורך א שוויגען, האט ס'ווער- דאך איינגעפירט פנים גלייכעוועגס. די האט זיך דערהיילט עפעס נישט מיט אלע- גען, ווען גיוסאן האט זיך אוועקגעזעט לעס איהר און אוועקגעשטעלט אין דער ווייט דעם וואנאן. — ס'ווערענדיג איז נישט איינגעווארפען? — האט ער געווארעט א פרייז געטון. — פערשטייט זיך, אז נישט, ווען ער וואלט דא געווען, וואלט איהר איהם דאך געווען. — ער פיהלעט איהר, משהמא, נישט, ווען ער איז איינגעווארפען... און... און איהר פיהלט זיך אפ- ווערענדיג... ווער! — איהן פערשטייט איהר אויסגעצייכענט... אפילו איהן אליין האב האבא צו קענען אויף איהם. ער איז אן זעהר שיליגער, וואוילער און אויפריכטיגער מענטש. איהר רעכען, אז ער מוז זיין אבא-אויסערענ- ווערענליך גוטער חבר. ס'ווערענדיג האט פערפיהרט דעם שמועס אויף עפעס אדערש. דער לויב פאר פיערן פון דעם דא- זיגען מויל האט דערוועגנדיג פיערס געשטאלט, צו וועקענעמען ביי איהם וויין פרישקייט און גאט- ליקייט. — מיר בעוועט טאג-טעגליך מיינ פריינדיגן — האט ס'ווערענדיג געזאגט — און א דאך איהר איז מיר נישט אומגעטויג. — די מאדאם פערזען? — איהר האט זי בעגעגענט? — גיין, נאך איהר דערשפיר דעם ריח פון רייזענדיג אין דער דאזיגער פאנע, — האט זיך

ה.ס.פ.א.ר.מ. = ב.ע.ו.ע.ג.ו.נ.ג.נ.ג.

נעכטיגער גרויסער באקס-מעטש

דער צווייטער קאמף אין דערוועלטער האג איז געפיהרט געווארען צווישן באנקאוסקי (סקאדא) און קלימטשאק (ד.פ.ו.) געזיגט האט באנקאוסקי. אין האל-מיטעל-געווייכט האבען געקעמפט סעווערינאק (סקאדא) מיט באראנאוסקי (אויגאן). געזיגט האט סעווערינאק. א צווייטער קאמף אין דער וואג האבען געקעמפט קאטשינסקי (ד.פ.ו.) מיט שון (אויגאן). דער קאמף איז געבליבען אונ-ענטשידען.

נעכטען איז פארגעקומען אויפ'ן פלאץ אין העלענאוו א באקס-מעטש, וואס איז ארגאניזירט געווארען דורכ'ן היינצן אויגאן. ס'האבען געקעמפט 8 פאר: אין דער פליג-וואג האבען געקעמפט מילער (סקאדא, ווארשא) און ביצער II (אויגאן). געזיגט האט ביצער.

אין האהן-געווייכט האבען געקעמפט קאקילעא (סקאדא) - ביצער I (אויגאן). דער קאמף איז גע-בליבען אונענטשידען.

אין פערד-געווייכט האבען געקעמפט ציראן (סקאדא) - וואסניקעוויטש (נייזער). געזיגט האט וואסניקעוויטש. די ענטשיידונג פון די ריכטער-ב'צוהאלט ציראן.

אין לייכטער געווייכט האבען געקעמפט מא-טשעוויטש (סקאדא) - פראנק (אויגאן). דער קאמף איז געבליבען אונענטשידען.

מייסטערשאפט פון "א"-קלאס אין לאדז

וידעוועו" - "הכח" 0:1 0:0

דער שבת-ליגער מעטש צווישען די דער-מאנעטש פאנסטען האט דערווייזן, אז די האט-גאנצע, וואס מ'האט ארויפגעלעגט אויף, "הכח" ביים אנהויב פון די מייסטערשאפט-שפילען זענען נישט מקוים געווארען. "הכח" געפינט זיך אין א שוואכער פארם, געוואנדערט גיט זיך בשום אופן נישט איין צונויפגעקעמפטן צווייטער-לייגער. וועל-כע זאל פעהיג זיין צו וועלכער ס'איז גרעסערער קאפיט, מיט דעם פערטייטשט זיך אויך די צוויי-קליינע צוהאלט טויערען, וואס "הכח" האט היינאָהר געשטעלט. און דעריבער ווען ס'מאכט זיך אפאל, אז די הייליג-לייגער פון דער יודיסער מאנעטש איז נישט דיסטאנצירט, איז דער מעטש שוין זיכער האטנגעלאזט פערשפילט. אזוי איז אויך געווען אויפ'ן לעצטען מעטש מיט "וידעוועו". די הייליג-לייגער האט שוין געשפילט, געוואנדערט און שטעט אונטערווייט דאס שפילען פון קאהאן און דעריבער האט זיך שוין די גאנצע מאנעטש נישט געקענט קיין עצה געבען. און ווען נישט דאס גוטע שפילען פון דער פערטייטשונג און דעם טויערמאן, וואלט "הכח" אויס מיט א גרויסער מפלה.

"וידעוועו" קומט וויער צוריק אין דער פארם און ווערט א געפעהרליכער געגנער. אין דער ערשטער העלפט האט "וידעוועו" געהאט צו-אייבערשאפט און האט כסדר געדראגט דאס טויער פון געגנער, די שטורמער פון "וידעוועו" האבען ווידעוועו קומט וויער צוריק אין דער פארם און ווערט א געפעהרליכער געגנער. אין דער ערשטער העלפט האט "וידעוועו" געהאט צו-אייבערשאפט און האט כסדר געדראגט דאס טויער פון געגנער, די שטורמער פון "וידעוועו" האבען ווידעוועו קומט וויער צוריק אין דער פארם און ווערט א געפעהרליכער געגנער.

מייסטערשאפט פון קלאס "ב" שמערן (לאדז) - סאקל (וגערוש) 1:2 0:0

מייסטערשאפט פון קלאס "צ" בר-כוכבא מארענשטערן 0:5 0:0

לייכטאטלעטישע מייסטערשאפט-טעז פון לאדזער קרייז און "צע"-קלאס

שבת און זונטאג זענען פארגעקומען די לייכטאטלעטישע מייסטערשאפטען פון "צע"-קלאס אין לאדזער קרייז, וואס האבען אנטוויקעלט 60 לייכטאטלעטען פון פערשידענע קלובען, די רעזול-טאטען זענען געווען בעפרידיגענדע.

די מייסטערשאפטען אין ספארט-שפילען

אין די מייסטערשאפטען אין ספארט-שפילען סיהרען די ערשטע ארט אין קליש-באל פאר פוילען י.ק.ס. און ל.ק.ס. אין קליש-באל פאר מענער ו.ק.ס. און ס.ק.ס. אין העלענאוו ל.ק.ס. גייער און י.ק.ס.

די מייסטערשאפטען אין ספארט-שפילען

אין די מייסטערשאפטען אין ספארט-שפילען סיהרען די ערשטע ארט אין קליש-באל פאר פוילען י.ק.ס. און ל.ק.ס. אין קליש-באל פאר מענער ו.ק.ס. און ס.ק.ס. אין העלענאוו ל.ק.ס. גייער און י.ק.ס.

די מייסטערשאפטען אין ספארט-שפילען

אין די מייסטערשאפטען אין ספארט-שפילען סיהרען די ערשטע ארט אין קליש-באל פאר פוילען י.ק.ס. און ל.ק.ס. אין קליש-באל פאר מענער ו.ק.ס. און ס.ק.ס. אין העלענאוו ל.ק.ס. גייער און י.ק.ס.

די געפאהר איז גרויס

אבער פערצווייפלען דארה מען נישט

די יודידה פון דער יודישער ספארט-בעוועגונג אין אינטיגען מאמענט איז א דרייפאכע: א מאנעטש-יעלע, אירעאלאגישע און ריין ספארטליכע. מיר וועלען קורט-מל געהערן די ספארטליכע וויט, וואס טרעט צווישן בולטער און פערשטער-ליכער פאר יעדען. נאך מיט עטליכע יאָר צוריק האט די יודישע ספארט-בעוועגונג אין פוילען זיך געקענט גרויסען מיט אירע ערפאלגען, ון אין פאסטאל, וואו מיר האבען געהאט קלובען אין דער ליגע און אויסגעצייכענטע מאנעטשען אין דער "א" קלאס, ון אין דער שווער-אטלעטיק, וואו מיר האבען יאָהרען לאנג געהאלטען די מייסטערשאפט פון פוילען, ון אין דער לייכט-אטלעטיק, וואו ס'האבען זיך געווען ספארטען אזוי גוט אויף אין שווימען (וואס איז אונז נאך אונזער פער-בליבען) און אין אונזער צווייטען פון דער בעוועגונג וועמען דעם צווייטן קען מען איצט נישט רע-זען און נישט נאך דאס, ס'איז נישט פארהאן קיין גרויסע, ס'וואקסען נישט קיין אייגען ערצוגענע יוגענד, וואס זאל קענען און וועלען פערטערען דאס ארט פון די צאמאליגע פאגערען.

מחוץ זיך פערטייטשען און מ'וועט מיר זיך גען, די יודישע ספארט-בעוועגונג איז איבערגע-גאנגען פון רעקאדירען צו מאסען-ספארט. איר וועל-זיין דער לעצטער, וועלכער וועט נישט מסכים זיין צו אונז צווייטע, ווען ס'וואלט ווירקליך אזוי געווען, וואלטען פון דער מאסען זיך געמוזט אויסטוילען איבער צעלנע רעקאדירטען, וואס מוזן אויך זיין מיר צו פראפאגאנדירען די ספארט-בעוועגונג צווישען דער גלייכצייטיגער יוגענד. וואס פארא מאסען-בעוועגונג האבען מיר איצט, וואו זענען די טויערנער לייכט-אטלעטיקער און שווער-גיימאסטקער, וועלכע דארפן איצט בעזעצן די פעלדער, באטייגען און טאן-האלעס?

אויף די העכסטע מאגסטראד פון דער יודישער ספארט-בעוועגונג - דער וועלט-פערבאנד "מכבי" האט אין פוילען נישט ערפילט די האפ-טונגען, וואס מ'האט אויף איהר ארויסגעלייגט, מיט בלויז צירקולאציע, פאגערענע חוללות און פא-ליטיק קען מען אין פוילען די ספארט-בעוועגונג נישט פיהרען. ס'איז נאטיג א ריין ספארטליכער-צוועק, וואס איז פערשטענדליך און פער-כאפט די יוגענד. איר ביק א שטארקער אנהענגער פון א שטרענג-באציאנאלען כאראקטער פון דער יודישער ספארט-בעוועגונג, אבער דאס הייסט נישט צוהילען אונזער פראקטישע און ערציהערישע צו-מיט. אס רעגנעלען זיך דער עלטסטער יודישער ספארט-און טייל-פערטייטש, "בר-כוכבא", מיט די לע-טע כוחות צו דערהאלטען זיין עקזיסטענץ. אבער די "מכבי"-צענטראלע האט נאך מיט א פינגער נישט געריירט, מיר איהם צו העלפען. מען מוז קומען אין א דירעקטער פערבינדונג מיט די פער-אייבען, די בעוועגונג מוז אויסגעפיהרט ווערען אויפ'ן ברייטען, גלייכען שלאך און ס'מוז איהר געגעבען ווערען די ריכטיגע ליניע פון צווייטע. און דעם וועלען קיין שום צייטווייליגע מילען נישט העלפען, א פארגאס פאר אונזער צווייטע-איר-געשעפט ווערען, א פארגאס א אירעאלאגישע און פראקטיש-ספארטליכער, די מאסעריעלע מילען ווע-לען זיך הענגעלען זיכער געפינען.

דאס ערנסטע איז דער אירעאלאגישער אונטער-באנד מיר פערקוקען, וואו אויף אונזערע שכנים און געדע-קען נישט דערמיט, אז מיר האבען אונזערע אויף באפען און צווייטע, וועלכע זיי האבען שוין, צום גליק, דערגרייכט. פאר דער פוילישער בעווע-גונג איז געגאן ספארט, די דיסציפלין און רעציפ-עלע פוילישער-צווייטע, וואס גיט געמאסטק-גיי-לעך דער פוילישער הייזער ווערען שולען די מיליטע-רשע צוגרייטונג און דער מיליטערישע צאמט פאר פיר-דער צווייטע, דאס איז אלץ צוגעפאסט און איינגעשטעלט צו פוילישע צוועקען און פויליש-לאגע, מיר קענען וועגן וואס דערפון געניסען. דערפאר איז אונזער אויפגאבע רעציפ-עלע-געפיהר-טע מאסען-גיימאסטק, און די טויערנער, דאס פעלד, איז מיר אונז אין גאנצען פערנאכאלעסיג. ווער-יבער געהערן מיר און דער הייזער און אס-טע?

גרויסע ספארט-אפערע אין לאדז

איז געגאנגען געווארן דורכ'ן בעסטע מאטאציעליסט פון "אויגאן"

ווי בעקאנט איז פאריגען זונטאג פארגעקומע-מין א גרויסער מאטאציעליסטען-צוזאמענפליה, וואס איז ארגאניזירט געווארען דורך דעם יודישען מא-טאציעליסטען-פערטייטש אין לאדז, נאכ'ן צווייטע-רען דעם צוזאמענפליה איז געקומען צו א שטאר-קען מינונגס-אויסוויס אין ריכטער-קאלעניום ווע-גען דעם, פאר וועמען ס'דארף בעשטימט ווערען דאס ערשטע ארט צו דעם בעסטען פאָהרער פון "אויגאן" בוקלי, וועלכער נעמט כסדר די ערשטע ערשער אדער דעם בעסטען יודישען פאָהרער פון ו.ק.מ. - לעסטאן. ביידע פאָהרער האבען אין ווער-וועג-ביכלעך ארויסגעוויזען די גרעסטע צוהאלט צווייטע-פאָהרערען קילעמעטער.

בוקלי האט ארויסגעוויזען קנאפ 1000 צווייטע-פאָהרערען קילעמעטער אין פערלויף פון 18 שעה. דערווייז נאכ'ן בעשלוס פון ריכטער-קאלע-ניום, האט אימיצער דערצעהלט, אז מ'האט בוק-לייגען געזעהען שבת אין אונזער אין פאגיאניק. דער ענין איז אויסגעקומען זעהר פערדעכטיג און מ'האט אנהויבען נאכצוקוקען בוקלי'ס וועג-ביכעל, אין וועלכען די פאליציי-פאסטענס אדער אנדערע אינסטיטוציעס גיבען ווייטע שטעמפלען אלס בעווייז, אז דער מאטאציעליסט איז געווען אויפ'ן ארט. דאס ביכעל איז געווען אין ארגונג. ס'זענען געווען שטעמפלען אין אונטערשריפטען פון כאניצע, וואנאק און אנדערע ווייטע געגעני-דען פון פוילער קאנט.

די ספארט-קאמיטע פון ו.ק.מ. האט געכעטן ארויסגעשיקט א ספעציעלע מענטש קיין ווארשא אין פערבאנד פון די מאטאציעליסטען-פארגאנגענע, וואו ס'וועט ענטשידען ווערען, וואס מיט דעם ענין צו טון. גלייכצייטיג האט ו.ק.מ. אויך וועגען דער גרויסער כהן-ספארט-פאסער מיטג-טילע דעם לאדזער פאָהרער, אויגאן, צו וועל-כען בוקלי געזאגט.

די ספארט-קאמיטע פון ו.ק.מ. האט געכעטן ארויסגעשיקט א ספעציעלע מענטש קיין ווארשא אין פערבאנד פון די מאטאציעליסטען-פארגאנגענע, וואו ס'וועט ענטשידען ווערען, וואס מיט דעם ענין צו טון. גלייכצייטיג האט ו.ק.מ. אויך וועגען דער גרויסער כהן-ספארט-פאסער מיטג-טילע דעם לאדזער פאָהרער, אויגאן, צו וועל-כען בוקלי געזאגט.

נעכטיגע ליגע-מעטש אין לאדז

ל.ה.ס. - פאגאן 0:5 0:1

אויף צווא מפלה פון "פאגאן" האט זיך קיי-נער נישט געריכט. אמת, אז "פאגאן" איז געקומען מיט רעזערו-שפילער און קיכארן, מאטאציעליסטען און קוכארסקין. ל.ה.ס. האט געלענט 6 ליל געוויכט אויף דעם דעפערענציען טייל, וועלכער האט טאקע פיל געהאלפען דער אנהייב-לייגער וואס האט דאס-מאל געשפילט מיט פערשטענדונג און שכל. פיל געהאלפען צו דעם גרויסען נצחון פון די לאדזער האט אויך דאס די פערטייטשונג פון די נעסט אין גיווען שוואך.

אין דער ערשטער העלפט איז געפאלען נאך איין טויער ערצילט דורך הערשטרייך, אין דער צווייטער העלפט האט ל.ה.ס. מיט גרויס הצלחה געשעסען נאך 4 טויערען דורך סאחיאק (2). מילער און קרול, ריכטער - ה' בושעווינסקי.

לעגיא - ווארשאוויאקא 0:0

טשאני - 22 פולק 1:2

טראסאוויא - גארבארניא 1:1

רונד - ווארשא 1:2

דעם 4 יוני קומט פאר אין ווארשא דער לענג-ערווארטעטער אינטערנאציאנאלער פאבאל-מעטש צווישען פוילען און בעלגיען, דאס רייכ-ביורא, וואסנא-לי פיעטקאווער 64 ארבעטס איין אויספאלגען פון ווארשא פון ספארטלער צו דעם דאזיגען מעטש. די ריידע היין זאן צווייט אויף 2 טעג צוזאמען מיט א צילעט אויפ'ן מעטש דער קאסעטן 9.90 ו.ל.

מאלי פיקאז און יעקב קאליד איז לאדז

Redakteur: (Inhaltlich) Dr. K. K. K.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat”, spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzastowski i D. Silberberg
Członkami i druk. rotac. „Najer Folksblat”, Pischkowskij St.